І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 45. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го БЕРЕЗНЯ 1962 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 9, 1962 — No. 45. VOL. LXIX.

ЗДА ПІДПИСАЛИ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР ІЗ 24 ДЕРЖАВАМИ

НОВИЙ ДОГОВІР ЗМЕНШУЄ ТОРГОВЕЛЬНІ ТАРИФИ НА 20 ВІДСОТКІВ, АЛЕ ЦЯ ВЗАЄМНА ЗНИЖКА ТАРИФІВ ВИХОДИТЬ В КОРИСТЬ ЗДА У ВІДНОШЕНІ 4:3

Вашингтон. — 7-го березня президент Кеннеді повідомив Конґрес, що ЗДА заключили торговельний договір із 24-ма державами, в якому ця країна погодилася на зменшення торговельних тарифів на 20% у порівнянні з дотеперішніми, але одночасно він заявив, що це зменшення не є нижче „загрозливого пункту", який міг би пошкодити американським громадянам. ЗДА зробили цю уступку при зменшуванні тарифів, щоб рятувати закордонну торгівлю із зазакордонними державами, бо інакше переговори були б розбилися, і у вільному світі були б виникли окремі групи держав, які могли б себе поборювати у закордонній торгівлі та шкодити собі взаємно. Цей договір підписали в Женеві: 6 країн, що належать до Европейського Спільного Ринку (Західня Німеччина, Франція, Італія, Бельгія, Голляндія та Люксембурґ) і ще 18 інших держав. Про цю справу говорив президент Кеннеді також на пресовій конференції 7-го березня, де він сказав у вступній довшій заяві, що ЗДА дістали в тому договорі концесії в торгівлі такими товарами, які в 1960 році становили $4 300 000 000. Одночасно ЗДА зробили концесії своїм партнерам на товари, що в тому ж самому році виносили $2 900 000 000. Президент заявив, що цей договір є „дуже задовільний і дуже важливий" для країн вільного світу і для ЗДА. „Ми дістали нові концесії на промислові і рільничі товари і то в тих ділянках, які є дуже важливі для втримання і поширення нашого ринку збуту, що допоможе нам зменшити або і зовсім зліквідувати наш платничий дефіцит із закордоном". — твердив Президент у повідомленні Конґресу про цей договір. Президент говорив і про політичне значення цього торговельного договору головно для країн Европейського Спільного Ринку. Більше як 1000 окремих тарифів були зменшені пересічно на 20% між ЗДА і 24 країнами. Деякі митні оплати зменшені більше а деякі менше. Найбільше це відноситься до промислових товарів. З інших справ Президент порушив ще справу переговорів в сталевій промисловості. Президент звернувся до представників Спілки Сталеварів і сталеварень, щоб вони в найближчу середу, це значить 14-го березня відновили перервані переговори, які мали початися аж 1-го травня. Представники обидвох сторін погодилися відновити переговори того ж дня. Президент заявив, що він є проти того, щоб продукувати більше число бомбовиків Б-70, які мали б бути готові аж коло 1970-го року. Президент гадає, що не треба видавати соток мільйонів долярів на бомбовики Б-70, бо до того часу будуть готові численні роди керованих ракет, також і тих, що мають нищити ворожі ракети. Кеннеді висловив вдоволення з праць Конґресу, хоч деякі журналісти твердили, що темпо цих праць не є задовільне. Президент сказав, що минулого року до того самого часу Конґрес зробив був далеко менші успіхи, як цього року.

Міні — за коротший тиждень праці

Вашингтон. — Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні, промовляючи до 3,500 делеґатів законодатної конференції АФП—КІО, домагався скоротити 40-годинний тиждень праці, щоб зліквідувати поважне число безробітних. Він сказав, що не знає, на скільки треба б скоротити теперішній тиждень праці. „Якщо треба буде скоротити його до 35, 34, 33 обо навіть до 30-ти годин, то нехай так і станеться", — казав Міні. На думку голови АФП — КІО число 4,700,000 безробітних і кілька мільйонів тих, які працюють в меншому вимірі годин — домагаються того, щоб зменшити число праці в тижні та вможливити всім працю. Після Міні промовляв секретар праці Артур Дж. Ґолдберґ, який не ареґував на домагання Міні, тільки твердив, що не має розходжень між ним і зорганізованим робітництвом. Президент Кеннеді часто заявляв, що розвиток економіки вимагає того, щоб не скорочувати тижня праці, тільки, щоб за допомогою інших засобів знайти затруднення для всіх тих, що здібні працювати.

Головний поштмайстер Дей домагається збільшення поштових оплат

Вашингтон. — Головний поштмайстер Едвард Дей, виступаючи в Сенатській Поштовій Комісії, домагався збільшення поштових оплат, щоб зредукувати дефіцит поштового департаменту, який річно виносить більше, як $800 млн. Коли б Конґрес збільшив оплати від поштових посилок, то федеральна скарбниця річно мала б коло $690 мільйонів більше прибутків, і на стільки був би менший дефіцит поштового департаменту. Дей гостро критикував тих, які не є вдоволені з поштового уряду, і які одночасно виступають проти того, щоб збільшити поштові оплати. Дей сказав: „Хтось мусить платити: або ті, що користають із праці пошти, або ті, що платять податки". На його думку повинні платити ті, що користуються поштою.

ЗДА випустили сателіт із серії ОСО, який має досліджувати радіяцію Сонця

Кейп Канаверал, Флорида. — Федеральна Аеронавтична і Космічна Адміністрація 7-го березня з успіхом випустила перший сателіт із серії „ОСО" (Орбайтінґ Солляр Обсерваторі), який має досліджувати радіяцію Сонця. Цей сателіт кружляє довкола Землі на висоті 350-ох миль і має такі прилади й інструменти, які можуть контролювати силу тієї радіяції, що її висилає Сонце. Деколи це є „радіяційні гураґани", і треба їх докладно вивчати, щоб знати, який вплив ці радіяційні бурі матимуть на лет людини по космічних просторах. Сателіт ОСО облітає щодев'ятьдесять мінут Землю. Він має „безпосередній вид" на Сонце. Такі сателіти з цієї серії Космічна Адміністрація має висилати впродовж найближчих 11-ох років. Ціль цих дослідів — встановити методи, як можна передбачати оці „радіяційні" бурі, що їх висилає Сонце, щоб можна було безпечно літати по космічних просторах.

Секретар фльоти Корт про перевагу підводних човнів „Поляріс"

Нюпорт Нюз, Вірджінія. — Секретар фльоти Фред Корт, промовляючи під час приділення на службу до фльоти сьомого атомового підводного човна „Сем Гюзтон", заявив, що американські атомові підводні човни озброєні ракетами Поляріс, виявили свою вищість над совєтськими підводними човнами, бо мають більше число ракет, дальший засяг і більшу докладність поцілу. Але він додав, що СССР старатиметься випродукувати такі самі підводні човни, як американські Поляріс. Корт казав, що човни „Поляріс — це найкраща відплатна зброя в світі. Підводний човен „Сем Гюзтон" має 16 атомових ракет, засяг яких становить 1.725 миль. Засяг дальших ракет виноситиме 2,875 миль. Корт говорив про те, що СССР має більше число підводних човнів — 450, з того 30 є узброєні ракетами, між ними 10 атомовими. Але число ракет є менше, а їх засяг виносить тільки 350 миль.

Число безробітних найменше в останніх 19-ох місяцях

Вашингтон. — Статистичне бюро при департаменті праці повідомило, що в лютому ц. р. число безробітних становило 5.6 відсотка всіх робітних сил цієї країни і виносило 4.534,000, на 120.000 менше, як в січні ц. р. Число затруднених збільшилося від січня до лютого на 731.000 і становило 65.789.000. Лютневе число безробітних є найменшим впродовж 19-х останніх місяців. В січні ц. р. число безробітних становило 5.8 відсотка всіх робітничих сил. Рік тому воно виносило 6.9 відсотка. Департамент праці повідомляє, що збільшилося на 570.000 число затруднених не у фармерстві. Звичайно число безробітних зменшується в лютому на яких 80.000. Цього року поправилася економіка і була гарна погода в тому тижні, коли збирали статистичні дані про затруднених і безробітних.

Сенатор Ґолдвотер промовляв до 18,000 консерватистів в Ню Йорку

Ню Йорк. — Молоді Американці за Волю віддавна заповіли віче, яке відбулось 7-го березня в Медісон Сквер Ґарден, і в якому взяли участь 18,000 консерватистів різних відтінків, які вислухали промови консервативного республіканця сенатора Беррі Ґолдвотер з Арізони та інших промовців. Ці збори пікетували 1,200 лібералів різних політичних напрямків, які носили різні транспаренти, між іншим і проти сенатора - демократа Строма Тирлюнда з Південної Каролайни. Збори відбувалися за квитками вступу, що їх розпродано 16.662 на суму яких 80.000 деолярів. Водночас із цим, для противаги в цій демонстрації консерватистів відбулася в залі Ст. Ніколяс Арена збори скликані ліберальною організацією Американців Демократичної Акції і студентськими угрупуваннями молодих демократів, в яких взяло участь около 3.000 осіб. Головним промовцем на цій демонстрації лібералів був демократичний сенатор Гюберт Г. Гомфрі з Міннесоти. Промова сен. Ґолдвотера була гостро антикомуністична і він заповідав перемогу національних сил над комунізмом у ЗДА й у всьому світі. Гомфрі у своїй промові засуджував і лівих і правих екстремістів.

В Ню Йорку буде відправлена Заупокійна Літургія в 101-річчя смерти Т. Шевченка

Ню Йорк. — Заходом Наукового Богословського Інституту Української Православної Церкви в ЗДА буде відправлена в суботу 10 березня ц. р., о год. 10.30 ранку в Катедрі св. Володимира при 160 Вест 82-го вулиця в Ню Йорку заупокійна Літургія з нагоди 101-річчя смерти Тараса Шевченка. Буде відправлена ця Заупокійна Літургія собором священиків і під час Служби Божої будуть вперше виконані літургійні співи композиції о. прот. Г. Павловського. Управа Наукового Товариства ім. Шевченка у ЗДА проголосила заклик до свого членства і Громадянства взяти численну участь в цім Богослуженні.

УВАН у ЗДА й НТШ в Америці і в Канаді відзначають роковини Шевченка урочистими конференціями

Ню Йорк. — Заходом Української Вільної Академії Наук у ЗДА і Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці відбудеться в суботу 10 березня спільна урочиста Шевченківська конференція. У програмі конференції передбачені доповіді ред. Юрія Лавріненка п. н. „Кобзар Шевченка в духовій історії століття" та проф. д-ра Григора Лужницького „Жива сила Шевченкового слова". Конференція відбудеться в залі будинку УВАН при 206 Вест 100-а вулиця в Ню Йорку о год. 6-ій вечора. Водночас із цим повідомляють із Торонта, що заходом Наукового Товариства ім. Шевченка в Канаді відбудеться в неділю 11 березня о год. 3.30 по полудні в залі Дому Просвіти при 140 Бетерст у Торонті прилюдна Наукова Шевченківська сесія, що її відкриє проф. д-р Євген Вертипорох, який і подасть звідомлення з діяльности НТШ в Канаді за 1961 рік і в якій візьмуть участь із доповідями проф. Тадей Залеський на тему „Ой, чого ти почорніло, зеленеє поле" (розбір віршу) і д-р Юліян Лясляк про „Морфологічні явища староцерковно - слов'янської мови у Шевченковій поезії".

У Західній Німеччині — велике зацікавлення нарадами в Женеві

Генерал Лушіюс Д. Клей (зліва) під час зустрічі із західньонімецьким канцлером Аденауером в Бонні, яка тривала три години і під час якої були обговорювані справи зв'язані з Берліном, зокрема можливість підписання Совєтами сепаратного мирового договору із Східньою Німеччиною.

Бонн. — Персональний представник президента Кеннеді в Західньому Берліні, ген. Лушіюс Клей, впродовж трьох годин безперервно конферував в минулий вівторок з канцлером Конрадом Аденауером. За газетними твердженнями, головною темою тієї наради була небезпека, що Хрущов захоче в недалекій майбутності здійснити свою давню погрозу — підписання зі Східньою Німеччиною сепаратного мирового договору й передання їй контролі над шляхами комунікації Західнього Берліну з Заходом. Негайно після наради з Аденауером ген. Клей відлетів до Західнього Берліну. Тим часом у Бонні перебуває західньо - німецький амбасадор д-р Ганс Кроль, викликаний з Москви після того, як у західньо - німецькій пресі появились вістки, що Кроль обіцяв Хрущову поважні політичні поступки й велику позику за ціну „нормалізації німецько - совєтських взаємин". Ганс Кроль заявив, що він не знає, чи повернеться до Москви, бо це залежить від Аденауера. Він відмовився будь-що більше сказати, бо старий Аденауер заборонив йому робити це до часу розслідження закидів, зголошених згаданою німецькою пресою. Міністер закордонних справ Ґерґард Шредер перервав недільний відпочинок і прибув до Бонну на нараді з Кролем. Під кінець тижня Шредер їде до Женеви на побачення з американським і британським міністрами закордонних справ.

„Пласт" і колишні вояки Нюйоркської округи вшанували бл. п. д-ра Н. Гірняка

Кліфтон, Н. Дж. — У вівторок і в середу, 6 і 7 ц.м., відбулись у просторій каплиці похоронного заведення Р. Г. Вурнадза в Кліфтоні, Н. Дж., Панахиди за спокій душі померлого в минулу неділю д-ра Никифора Гірняка, видатного українського військовика, педагога і громадського діяча. У вівторок Пластова Станиця в Пассейку, членом якої був Покійник, уладила Жалібний Апель під проводом пані Стефанії Квасовської. В середу на Панахиду прибув окремим автобусом великий гурт колишніх українських старшин. Крім них — з близьких і дальших околиць прибули до Кліфтону колишні учасники українських визвольних змагань, щоб вшанувати отамана Никифора Гірняка. Панахиду відправив о. д-р В. Пелліх. Першу промову виголосив президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький від себе і Державного Центру. Далі промовляли: Роман Купчинський від Братства Українських Січових Стрільців, В. Різник від Головної Управи ОДВУ, д-р Іван Утриско, як співробітник Покійника з шкільного інспекторату на Лемківщині, д-р Іван Козак від Об'єднання б. вояків-українців, почесним членом якого був Покійник, Ю. Дивнич-Лавриненко від УВАН-у і пані Марія Стефанів від Відділу УККА в Пассейку. Між численними прихильними, які вщерть виповнили каплицю, були президент Українського Народного Союзу Йосип Лисогір, президент Українського Робітничого Союзу Антін Батюк і багато інших видатних громадян.

Канадійська преса широко обговорює убивство проф. Степана Туркевича

Торонто. — Трагічна і несподівана смерть проф. Степана Туркевича, про що було вже повідомлення в „Свободі" 7 лютого ц.р., викликала широкий відгомін в англомовній і українській пресі Канади. „Торонтський Телеґрам" надрукував великий репортаж про трагічну подію з фотографією вбитого і фотографіями його дочок Віри і Мстислави, як теж співака і бібліотекаря Осипа Гошуляка, що зловив малолітнього спричинника цього вбивства. Згідно з повідомленням про цю подію, надрукованим в названому часописі, проф. Степан Туркевич був пробитий ножем не на вулиці, але в його ж власній крамниці із солодощами при розі Квінс і Шов вулиць, що її він набув останніми роками, не маючи можливости знайти для себе відповідної його учительському фахової праці. 14-літній убивник, увійшовши до крамниці і звернувшися, мабуть, за якимось товаром до її власника, проф. Туркевича, вбив йому несподівано 4-цалевого ножа в плече в момент, як той шукав за чимось на полиці. За якусь хвилину увійшов до крамниці п. Осип Гошуляк і побачив, як проф. Туркевич тримає молодого напасника і кличе за поміччю. Схопивши хлопця і змагаючися з ним, п. Гошуляк не завважив, що проф. Туркевич пробитий ножем і поки він зміг від нього про це довідатися, професор впав на долівку і незабаром закінчив життя. Коли прийшла покликана сусідами поліція, вже було запізно на будьяку допомогу. Поліція ув'язнила хлопця, який не виявив ніякого зворушення своїм вчинком, і передала до молодечого суду. - Спричинник убивства цілком нормальний, досі не караний, але ж не усвідомляє свого вчинку.

ПРЕЗИДЕНТ ВИСЛОВЛЮЄ ПОМІРКОВАНИЙ ОПТИМІЗМ ЩОДО НАРАД У ЖЕНЕВІ

Вашингтон. — Президент Кеннеді заявив на своїй останній пресовій конференції в минулу середу 7 березня ц. р., про Женевські наради, які почнуться в найближчому тижні: „Я не роблю оптимістичних передбачувань, але я міг би зробити песимістичні передбачування, якщо вона (Женевська конференція) скінчилась би невдачею". Президент підкреслив, що „тамошнє порозуміння" є в найкращому інтересі З'єдинених Держав, — це інтерес безпеки З'єдинених Держав, як також насправді безпеки цілого світу". Президент відмовився входити в суть нових американських пропозицій щодо міжнародного роззброєння та договору про припинення ядрових експериментів, заявивши, що ті пропозиції мусять бути спершу пред'явлені в Женеві. Зате він покваппно признав, що він ставиться прихильно до поширення теми розмов міністрів закордонних справ у Женеві на всякі актуальні міжнародні проблеми, з якими зв'язана справа тривкого миру, головно на справу Берліну й Німеччини та Південної Азії. Президент висловив надію, що може З'єдинені Держави не потребуватимуть виконати заповіджений плян нових ядрових детонацій в повітрі в другій половині квітня ц. р., якщо Совєти погодяться на підписання договору, що передбачував би заборону всяких таких детонацій при встановленні міжнародної інспекційної системи. Тут Президент пригадав, що — не рахуючи Корейської війни — американський оборонний бюджет скочив із 14 більйонів до нинішньої висоти кругло 50-ох мільйонів і що це стоїть „в безпосередньому зв'язку з політичними проблемами", як Берліну і Південної Азії. — З інших закордонно - політичних справ заторкнено на тій пресовій конференції також справу можливого визнання Америкою самостійности Альжирської держави. Президент заявив, що ця справа стане актуальною щойно тоді, коли переговори в цій справі, які відбуваються між „обома сторонами" та які доказують, що по обох сторонах є досвідчені люди, - закінчаться успішно. Щодо американської військової бази в Окінаві, то Президент звернув увагу, що треба шукати компромісу між зрозумілими баженнями японців та великим значенням тієї бази не тільки для Америки, а для всіх країн і народів на Далекому Сході. — Коментатори звертають увагу на швидкість і легкість, з якими Президент відповів на всі — своїм змістом найрізнородніші — запити та його очевидний оптимізм щодо господарської і мілітарної ситуації З'єдинених Держав.

Совєти опинилися перед альтернативою: харчі або зброя

Москва. — Західні кореспонденти і політичні обсерватори прийшли у висліді переведеної ними аналізи двох виступів Хрущова на пленумі ЦК компартії СССР, який відбувається тепер у Москві до висновку, що кремлівські диктатори опинилися тепер у важкій ситуації і будуть мусіти вирішити, чи мають продукувати більше зброї чи звернути всі зусилля і засоби на збільшення продукції харчів. Промовляючи до учасників пленуму, Хрущов ствердив, що семирічний плян в ділянці сільського господарства є під загрозою зриву і поправити ситуацію в цій ділянці можна тільки поширенням і збільшенням продукції виробництва сільськогосподарських машин і штучних добрив. В теперішній час Совєти стоять перед альтернативою або обмежити драстично постачання харчів для населення, або зменшити видатки на озброєння, призначаючи велику частину з них на продукцію машин і добрив. Справа харчової кризи в СССР була порушена теж під час пресової конференції у Вашингтоні дня 7-го березня ц. р. в питаннях журналістів, які запитували президента Кеннеді, чи ЗДА допоможуть харчами Совєтам. Президент Кеннеді відповів на ці запити, що Совєти хочуть полагодити існуючу кризу внутрішніми засобами і ледве чи звернуться за якоюсь допомогою до закордону.

Заповідають замирення Японії з Південною Кореєю

Токіо. — В найближчий понеділок 12 ц. м. мають розпочатись переговори між Японією і Південною Кореєю на міністерському рівні, про нормалізацію дипломатичних і господарських взаємин. Між тими країнами по нинішній день нема дипломатичних взаємин ані торговельного договору. Головною перешкодою є взаємне недовір'я, яке існує на поганому досвіді з минулого: внаслідок довгої японської окупації цілого Корейського півострова. Південна Корея проголосила 12-милеву прибережну смугу, що вдарило по інтересах японських рибалок та вимагає від Японії такого воєнного відшкодування, що його Японія не хоче дати. Крім цього, південно - корейці мають жаль до Японії за минулорічну масову репатріяцію людей до Північної комуністичної Кореї.

В АМЕРИЦІ

● **Преса** підкреслює, що канадійці, а не американці, видають більше на подорожі за кордон. Монтреальський банк обрахував, що в 1960-му році канадійці видали за кордоном дол. 627 мільйонів, а чужі туристи в тому ж році видали в Канаді на дол 207 мільйонів менше.

● **В п'ятницю** 9-го березня пані Кеннеді виїжджає в подорож до Індії і Пакістану і вона ще не є вповні вилікувана з перестуди (сайнуса) та буде заживати ліків і під час подорожі. Вона лікується від половини лютого, і її стан є кращий, як давніше. В четвер вона прилітає до Ню Йорку, звідки пасажирським літаком відлетить до Риму.

● **Лікарські організації** домагаються, щоб Конґрес ухвалив дол. 10 мільйонів на боротьбу проти сифілісу, бо ця недуга дуже поширилася в останніх роках. В 1957 році на сифіліс занедужали 635 осіб, а в 1961-му недужих на цю жахливу хворобу було аж 3,374 особи.

● ***Молодший брат Президента*** Едвард М. Кеннеді мусить до 13-го березня вирішити, чи він буде старатися про кандидатуру на пост сенатора з стейту Масачусетс. Демократичним кандидатом на цей пост є вже небіж спікера Палати Репрезентантів Едвард Дж. Мек-Кормек.

● **ЗДА** 6-го березня перевели вже 20-ту атомову пробну експльозію під землею в стейті Невада. Там випробовували малу атомову зброю, не більшу як сила 20.000 тони вибухового матеріялу ТнТ.

● **Туніський** трирічний господарський плян передбачує інвестування в розвиток різних галузей господарства кругло дол. 636.000.000. ЗДА обіцяли допомогу. Президент Тунісії Габіб Бурґіба заявив у зв'язку з розвитком туніської господарки, що найбільше турбують його жінки, які приводять на світ дітей у швидшому темпі, аніж держава може подбати за прохарчування всіх і про місця праці для дорослих.

У СВІТІ

● **Євгенія Кісельов**, колишній совєтський амбасадор на Мадярщині і в З'єдиненій Арабській Республіці, а в останньому часі голова середньо - східнього відділу в совєтському міністерстві закордонних справ, дістав від совєтського уряду призначення зайняти становище заступника генерального секретаря Об'єднаних Націй для справ політичних і Ради Безпеки. З того становища відкликано Георгія Аркадієва, який скомпромітувався, бо його приловили, як він крадькома передавав совєтському представникові в Раді Безпеки довірочні інформації від Секретаріяту ОН.

● **Пальміро Толіятті**, ватажок італійських комуністів, заповів у парляменті в Римі, що комуністи поборюватимуть центро - лівий уряд Амінторе Фанфані за те, що Італія продовжуватиме перебування в західньому бльоці НАТО. „Проганяння американців з Італії з їхніми ракетами", створення невтральної смуги в середній Европі та визнання Східньої Німеччини — це головні вимоги італійських комуністів.

● **Східньо - німецький** комуністичний ватажок Вальтер Ульбрехт висловив „надію", що Женевська конференція для міжнародного роззброєння, яка починається 14 ц. м., „створить більш пригожу атмосферу" для безпосередніх розмов між Західньою і Східньою Німеччиною. Він назвав як безпосередні теми таких розмов — відмову від атомової зброї, створення в Середній Европі безатомової смуги та „посередництво" в справі „пакту безпеки" між державами НАТО і т. зв. Варшавського пакту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Виправдання Поверса

Френсіс Гері Поверс був пілотом того американського літака, який летів 1-го травня 1960-го року над Совєтським Союзом в розвідчій місії. Над Свердловськом большевики збили його, при чому Поверс врятувався з помічччю парашута, дістався в полон і відповідав перед совєтським судом, як американський шпигун. Ця справа наробила в широкому світі великого шуму своїми політичними наслідками: Хрущов використав її, щоб зірвати Паризьку конференцію „на вершинах" і зліквідувати так званий „дух кемпу Дейвіда", що ніби панував в американсько - совєтських взаєминах від часу його, Хрущова, візити в Америці восени попереднього року. Невдача тієї військово - розвідчої місії поруч із тими міжнародно-політичними наслідками дала притоку демократичній опозиції до гострої критики президента Айзенгавера за не дуже зручне і послідовно з'ясовування цієї справи назверх.

Але поза політичною сторінкою цієї історії мала вона ще свій, так би мовити, персональний аспект. В американському громадянстві виринула низка поважних сумнівів: як це так, що в руки большевиків попались і літак і його пілот? Чому пілот не знищив машини, інструментів та зроблених світлин і допустив до того, що вони дісталися большевикам? Яким чудом - дивом літак, що летів на висоті 80 000 стіп, міг опинитися на землі не поцілений стрільном чи ракетою і не розторощений при упадку? Яким чином на виконавця такої делікатної, небезпечної і важливої місії обрано чоловіка, який — опинившись на большевицькому суді — заявив, що він „погану прислугу" зробив батьківщині своєю місією?

Тому було зовсім ясно й зрозуміло, що коли 7-го лютого ц. р. виміняно совєтського шпигуна Рудольфа Абеля за Френсіса Поверса, американські власті строго ізолювали Поверса і піддали його довгому й докладному переслухуванню. Щойно 27-го лютого напівофіційно проголошено закінчення слідства з позитивним для Поверса вислідом. Але щойно у минулий вівторок широко в його справі зізнавав у Конгресі директор Центральної Розвідчої Агенції Джон МекКон та й сам Френсіс Поверс був покликаний на переслухання до Військової комісії в Сенаті. У вислідi всіх тих допитів виправдано Поверса від закидів у неправильній поведінці. Сталося це на основі ствердження, що коли біля літака У-2 розірвалася протилетунська ракета, то Поверса кинуло в таку позицію, з якої він не міг дістатися до „гузика" самознищувального апарату. Стверджено також, що фальшивою була пігозга, нечебто Поверс обнизився з своїм літаком до такої висоти, коли його могла поцілити большевицька протилетунська артилерія. Виявлено теж, що в інструкціях, які мав Поверс, не було наказу в разі катастрофи накласти на себе руку і що, навпаки, доручалось йому признатися у полоні воєнгові до своєї розвідчої місії. Яким способом большевики дістали літак У-2 в такому стані, що могли його потім виставити публічно в Москві, цього американські чинники або не збагнули, або зберегли правду про це для себе.

Поверса виправдано, і на цій основі він дістане залеглу платню, разом — $50 000. А втім, в американській публічній опінії залишається сумнів, чи не треба для таких місій вибирати людей, які своєю духовою наставовою стоять вище від „порядних і солідних" летунів. Є місії, що їх можна доручати тільки одчайдухам із первнями геройства, — таких небагато, — але заступати їх людьми пересічного типу ризиковно і небезпечно, як доказав саме досвід з Френсісом Гері Поверсом.

„Відлига" на Угорщині

Увагу західньої публічної опінії привернула заява угорського комуністичного прем'єра і провідника комуністичної партії Угорщини, Яноша Кадара, звернена до керівників автобусного заводу „Ікарус" після його виступу на масовому зібранні робітників цього підприємства. В цій заяві, надрукованій потім в органі компартії „Непсабадшаг", Ян Кадар ствердив, що більшість населення Угорщини не є марксистами, і зажадав, щоб про це пам'ятали й цього дотримувалися у своєму ставленні до більшости народу угорські комуністи, зокрема комуністичні провідники й керівники індустрії. „Ми мусимо мати завжди на увазі, — сказав Кадар, — що багато людей з інакшим минулим і різними, відмінними від наших поглядами, залишилося тут — на Угорщині — і живуть разом з нами в умовах народної демократії... Люди цієї категорії є у більшості... Але вони не є марксисти. Ми ніколи не можемо забувати, що переконані марксисти не творять більшости".

Ствердження, що більшість населення Угорщини — не марксисти, не є якимось відкриттям. Це — загальновідома істина. Не є марксистами у своїй більшості не тільки мадяри, поляки, чехи, болгари, примушені жити в країнах „народних демократій", але й мільйони підсовєтського населення, що вже 45-ий рік караються під кормигою комунізму. Ствердження і пригадування цього факту може бути новиною хіба для комуністів, що їх виховували й виховують, як окрему, вибрану касту, яка єдина все знає і має право та здібність для проводу. З якою погордою і зневагою ставиться ця комуністична каста до широких мас народу, до всієї безпартійної „худоби", як комуністи називають між собою народну більшість, може свідчити вся практика комуністичних режимів, їх боротьба і нищення громадянських свобід в поневолених ними країнах, переслідування й заборона існування всіх інших, не-комуністичних партій і кривава, безоглядна екстермінація не тільки своїх політичних противників, але й широких мас населення, наставлених хоч би тільки пасивно проти комунізму і його нелюдських експериментів.

Деякою новиною може бути сьогодні тільки намагання Кадара пригадати цю істину комуністам і його вимога змінити ставлення у відношенні до не-марксистів, значить до народної більшости. Але й вислоплюючи цю вимогу, Кадар лише підтвердив факт дотеперішнього антидемократичного, зневажливого ставлення комунізму і його визнавців до народних мас. З другого боку, формулюючи напрямні „нової політики" комуністів у відношенні до не-марксистів, він виявив, що йде йому не про якусь свободу чи інші блага для народу, але тільки про те, щоб народ визнав комуністичний режим і проти нього не бунтувався. Ціль проголошуваної тепер зміни ставлення до не-марксистської більшости розкрив Кадар у своєму виступі далі, стверджуючи, що на Угорщині існують і діють ще „клясові вороги" і що вони здобудуть вплив, а то й провід над народом, якщо комуністи не трактуватимуть народ по-людськи і з довір'ям.

Цим останнім ствердженням Кадар виявив, що його вимоги з довір'ям і по-людськи ставитися до не-комуністичної більшости є тільки тактичним маневром у боротьбі з далі існуючим на Угорщині широким рухом проти зненавидженого комуністичного режиму, совість провідників якого затаврована зрадою й кров'ю своїх власних земляків - патріотів, розстрілюваних і катованих совєтськими опричниками, закликаними цим режимом для здушення угорської революції 1956-го року.

Богдан Галайчук

„ОЛІГАРХ" І „ПЕОН" В ОБЛИЧЧІ ПЛЯНУ КЕННЕДІ

ЗДА хочуть займати супроти решти держав континенту ролю сестри, може трохи старшої, може трохи більш рівної, як усі інші, але — сестри. Насправді припала їм, у континентальній сім'ї, роля невістки — хронічно винуватої невістки.

Залишімо набоці вину у замордуванні Люмумби, бо цю пісеньку співали по всіх континентах; загальновідома сама пісенька, загальновідомі й автори. Обмежимося кількома фактами, специфічними для Латинської Америки, які годі вияснити вповні, без дешевих спрощень, формулою „мейд ін Совєт Юніон". Наприклад, після невдатного висаду на Кубі, минулої весни, загал латиноамериканців гостро засуджував президента Кеннеді: одні за те, що дозволив робити десант, інші за те, що разом з повстанцями не висадилося кілька дивізій американської морської піхоти. Так чи інакше, Кеннеді винуватий. У минулому ЗДА лишали в спокої домініканську диктатуру, що, мовляв, було доказом нещирости американської демократії; але коли Вашингтон вислав воєнні кораблі патрулювати домініканські води, щоб недопустити до повороту династії Трухілльо — він учинив каригідну інтервенцію, потоптав суверенність Домініканської республіки.

Хтось міг би завважити, що це загальна людська слабість, що „ще сі такий не вродив, щоби усім догодив". Але невже так важко догодити всім, простягаючи приязно руку з ... пакетом зелених банкнотів? Чому ж тоді не догодив усім президента Кеннеді „Альянс для Поступу", чому не проломив кінець-кінцем льоду сикофобства? Ось і тема цієї статті. Обмежуємося соціяльно - економічним аспектом латиноамериканської постави до ЗДА — залишаючи на боці інші аспекти, вже давніше широко з'ясовані.

Альянс для Поступу творить реальний мабуть єдиний практично здійснений плян стабілізації латиноамериканських соціяльних умовин, а вслід за тим забезпеки Латинської Америки проти комунізму; плян дуже дорогий, але самі ЗДА підняліся сфінансувати його коштом своїх громадян. Виглядало б, на перший погляд, що вся латиноамериканська опінія, за винятком комуністичного й комунофільського сектора, повинна прийняти таку оферту з повною симпатією.

Що вимагані президентом Кеннеді основні соціяльні реформи лежать в інтересі південно - американського світу праці — річ очевидна. Але на дальшу мету вони корисні й для світу капіталу; здавалося б, що латиноамериканському великому землевласникові чи промисловцеві оплатиться обмежити, на користь робітника, відсотки з капіталу, якщо тією ціною він може окупити стабілізацію суспільного ладу, розвіваючи мариво комуністичної революції. На жаль, одні латиноамериканці, хоч і думають раціонально, тримаються іншої скалі вартостей, в інших раціональний чинник поступається перед емоційним.

Для пересічного латиноамериканського капіталіста рентовність капіталу важливіша від стабільности. Майбутня комуністична революція це для нього не катаклізм, якого слід уникнути поважними жертвами, а — калькульований риск. Багато з них думає, що комуністична революція це „страхи на ляхи" (бо, мовляв, комуністи дістають при виборах небагато голосів; бо наш нарід добрий, побожний і т. д.; бо комуністичну загрозу можна усунути сильними поліційними репресіями) — але решта вважає небезпеку реальною — і забезпечується проти неї... високоциферними контами на Волл Стріті та летунськими білетами до Маямі, стараючися у міжчасі витиснути якнайбільше з капіталу — і з робітника чи урядовця.

Можна оцінювати це так або інакше, приймаючи такий чи інший фінансовий критерій — і признаючи або відкидаючи критерій етичний. Трудніше розуміти пасивність середньої верстви, зокрема тієї частини, яка боїться комунізму мов вогню і не має конт на Волл Стріті та летунських білетів у кишені.

Це можна пояснити притаманною середній верстві атрофією почуття станової індивідуальности, того, що в марксистському жарґоні зветься „клясовою свідомістю", а попросту — інстинктом самозбереження; недолік, зокрема, легкозрозумілий в латиноамериканських країнах, де середня верства малочисленна, зокрема поза Аргентиною. Це можна пояснити також впливом деяких ідеологічних течій, притаманних для тієї частини світу: націоналізму з гострим економічним вістрям, — і з досить чіткою тенденцію до соціялізму.

Дивно, що середня верства „зберігає невтралітет", коли йде про її майбутнє. Ще дивніша постава латиноамериканського робітництва в обличчі розгри, в якій поставлено на кін його сучасне — питання посереднього, негайного поліпшення його життьового рівня: воно не може вирватися з традиційного антиенкізму навіть у хвилині, коли Кеннеді пропонує йому Альянс для Поступу проти експлуататора - олігарха.

Коли в якійсь країні Середущої Америки американський капітал контролює більшу частину продукції (як, наприклад, „Юнайтед Фрут" у Ґватемалі), має вирішний вплив на місцеві економічно-соціяльні умовини — є підстава вважати його відповідальним за життьові умовини місцевого робітництва й селянства; не мішаючи про цьому таких понять, як американський капітал, американський нарід та американський уряд. Але годі говорити про відповідальність, наприклад, в Аргентині, де американський капітал щойно в останніх роках інвестують у більших розмірах — далеко не в таких, щоб мав він вирішний вплив на життьовий рівень народних мас. Коли італійський чи норвезький робітник невдоволений висотою своєї платні, він обвинувачує свого працедавця. На диво, аргентинський робітник скидає вину на Міжнародний Монетарний Фонд, практично утотожнюваний з Волл Стрітом, який, мовляв, накинув Аргентині „плян стягненого пояса", забороняючи підносити заробітні платні. Не винен працедавець, не винен Фрондізі — винні в усьому „акули" з Волл Стріту.

Щоб усунути якесь зло, треба послідовно бити по його корінню, не даючи себе спровокувати на забаву в піжмурки, на „лови злодія!" тощо. Щоб спинити пошесть, треба палити заражені предмети, а не чаклунів, які, мовляв, стягнули нещастя своїми закляттями. Годі також покінчити з латиноамериканським соціяльним маразмом, вганяючи за відьмами з Волл Стріту.

АВТОМОБІЛЕВА МАПА ШЛЯХІВ

Для кожного власника автомобіля, зокрема у ЗДА і в Канаді, майже необхідним атрибутом є мапа шляхів. У кожному автомобілі, у відповідній скринці - схову праворуч від водія, обов'язково знаходиться одна або й більше таких мап. Без цього новітнього „ваде мекум" годі уявити собі їзду автом по тутешніх „розпуттях велелоднних". Без цього показчика шляхів майже немислима подорож на дальшу віддаль, в інші стейти цього великого континенту.

До 1916-го року власники автомобілів не мали поняття про мапу шляхів. Але того ж року керівники торговельної компанії в Шикаго, Ренд МекНейл Компані, проголосили нагороду у висоті $100 для того щасливця з-поміж своїх співробітників, який подасть найкращу ідею - проєкт автомобілевої мапи шляхів. Коли ніхто із співробітників конкретного й практичного пляну не подав, прийнято пропозицію людини з-поза персоналу цього підприємства.

Цим піонером модерної картографії став у тому ж таки 1916-му році рисівник комерційних мап у Шикаго, Джан Дж. Бринк. Найбільшим новаторством його проєкту було те, що кожний окремий шлях означив він певним символічним знаком. В такий спосіб нечисленні тодішні водії і власники авт мали змогу досить легко — як на тодішні обставини — орієнтуватися в дорозі. Просто недосяжним ідеалом тодішніх водіїв було їхати автом і не заблудити в дорозі, щасливо дістатися до місця призначення.

За деякий час винахідник Джан Бринк прийшов до висновку, що вживання різних символів по шляхах, здебільша на телефонічних стовпах — мало практична річ. Таких стандартних тоді знаків - символів було лише п'ятнадцять. Деколи заходили такі прикрі курйози, що на одному телефонічному стовпі збігалися всі п'ятнадцять прийнятих тоді орієнтаційних знаків, отже, хоч сядь та й плач при битій дорозі...

Замість виставляти на мапах і шляхах таку масу знаків, Джан Бринк придумав новий, майже революційний спосіб: кожний шлях у стейті Іллиной позначив він порядковим числом, починаючи від числа один. Шикагівська компанія Ренд МекНейл дала апробату на такий легкий для орієнтації спосіб значення шляхів, внаслідок чого появились на книгарських полицях перші прототипи теперішніх автомобілевих мап. За прикладом Іллиной пішли інші стейти, потім відповідні власті у Вашингтоні погодилися на таку інновацію. І так більшість стейтів за кілька років прийняла циферну систему Джана Бринка.

В ряді стейтів впродовж кількох тижнів відбулися драстичні зміни на шляхах. Групи призначених для такого „революційного діла" робітників мандрували по шляхах, немилосердно зривали із стовпів, з придорожніх фарм, клунь і парканів чудернацькі знаки - символи, а на їхнє місце ставили відповідні арабські числа. За деякий час устійнено, що ці нові знаки треба виставляти лише при дорозі, і то на окремих для цього призначених невисоких стовпах.

До тієї новаторської акції запряжено всі тодішні автомобілеві клюби, торговельні палати, більші фабрики в околиці, міські ради та інші відповідні установи в даній околиці або стейті. В 1925-му році числову систему Бринка прийняла офіційно по всіх стейтах ЗДА тодішня компетентна установа, Американська Асоціяція для стейтових шляхів. Від того часу федеральні установи стали фінансувати цю акцію, також дбаючи про те, щоб в усіх, навіть найглухіших закутках кожного стейту існувала лише ця система.

Першою комерційною мапою для автомобілевого руху, спертою на цій системі, була мапа, видана Виліамом Б. Екіном в Питсбургу. Видавши її, цей скромний реклямовий агент запропонував за кілька років свій „винахід" тодішній газоліновій індустрії, для чисто реклямового вжитку. Голф Ойл Компані прийняла його оферту і видала на початку двадцятих років десять тисяч мап шляхів для своїх покупців. Перша такого роду мапа, видана нафтовими магнатами для поширення свого бизнесу, була призначена для Питсбурґу та його округи. Ця сама нафтова компанія видала й другу мапу шляхів для стейтів Ню Джерзи, Ню Йорку і Пенсилвенії, накладом триста тисяч примірників. Це були перші ластівки теперішніх різнородних мап для вжитку водіїв авт.

Як виказує статистика, понад двісті мільйонів таких мап роздають тепер кожного року безплатно своїм покупцям десятки тисяч газолінових стацій цього краю. Окрім цього мільйони таких мап безплатно роздають щорічно населенню стейтові департаменти шляхів, туристичні бюра та інші агентства.

І по наші дні найбільш шанованим і авторитетним для власників авт є монументальний, модерно оброблений „Атлас шляхів" компанії Ренд МекНейла. Слід згадати й те, що винахідник циферної системи позначування шляхів, Джан Дж. Бринк живе й досі на своїй заслуженій емеритурі в містечку Івенстон, стейту Іллиной.

С. Т.

Інж. Микола Яримович

ЧИ ПОТРІБНА ПРОФЕСОРСЬКА АСОЦІЯЦІЯ?

Заснована недавно Українсько - Американська Асоціяція Університетських Професорів могла б започаткувати кращу координацію стремлінь українських науковців в Америці, що бажали б скласти свою данину народові, з якого вийшли. А данина та може бути така велика, що її за гроші годі купити і без Асоціяції годі народові передати. Нею є у першу чергу добра рада і добрий приклад для студентів, а особливо тих, що можуть і хочуть ними бути.

В сучасну пору, коли Москва переводить масову русифікацію професійної інтелігенції України, талан кожної української дитини в Америці повинен бути використаний на те, щоб українська вільна інтелігенція чисельно і якісно збільшувалася. Багато батьків цих дітей не може вирішати цієї важливої і нелегкої проблеми. Недарма федеральний закон з 1958-го року — Нешенел Едукейшен Ект — в 5-ім розділі присвячує велику вагу і фонди консультаціям при виборі вищих студій та оцінці здібностей до них.

На жаль, бракує ще консультантів, а ті, що є, замало ознайомлені з різними середовищами, з яких походять студенти. Щороку чверть мільйона здібної молоді в Америці пропадає для науки не тільки з браку фондів на студії, але також з браку доброї поради.

Українські професори американських високих шкіл мають вдячне й дуже важливе завдання дослідити справу консультацій на місцях поселення українців в Америці і порадити, що треба зробити в рамах наших можливостей, щоб не марнувалися молоді таланти. Це є також великою турботою і потребою для організації стипендійного фонду на ширшу скалю, що почав уже свої досліди в Ню Йорку при Окружнім Комітеті Українського Народного Союзу.

Ані наші наукові, ані професійні чи різні громадські організації цього завдання не всилі виконати та й не дуже беруться до того. І це вже, оправдує заснування Професорської Асоціяції, якби вона могла тою пекучою справою зайнятися.

Очевидно, що ті завдання, які собі Професорська Асоціяція вже поставила, є такі важливі і актуальні, що дивно, чому цього досі не зроблено.

Друга ділянка, в якій українські професори американських високих шкіл, інспіровані їх Асоціяцією, могли б дати велику поміч — це розбудова організації професіоналістів з високою освітою українського роду. Особливо йде тут про тих, що розкинуті далеко від українського культурного життя, і тих, що не знають ще добре української мови. Саме ця обставина, що члени Професорської Асоціяції самі розкинуті по різних коледжах і університетах Америки, вони є, може, найбільш надійними для успіху громадянами з потрібним престижем і добрим знанням англійської мови. Своєю організаційною діяльністю вони з'єднували б прихильність української інтелігенції до їх Асоціяції, з одного боку, а з другого — включались би в співпрацю з професійними організаціями, зокрема Професорською Асоціяцією. Найбільше тієї співпраці потребує найстарша з тих організацій, Українське Професійне Об'єднання Північної Америки, що саме з доручення останньої Конвенції досліджує всякі реорганізаційні можливості та зміну статуту. Метою цього є поліпшити організованість громадян українського роду з високою освітою. Навіть половина загального їх числа не є професійно зорганізована. А тому, що тільки зорганізована інтелігенція, подібно, як і зорганізоване робітництво, може знайти місце в суспільстві, не дивно, що українські професори університетів, відповідно до духа часу, професійно об'єдналися, хоч покищо в невеликій організації.

Модерне суспільство вимагає від інтелектуалістів не тільки їх наукових та професійних осягів, але й провідництва в стремліннях до ліпшого життьового стандарту і вищого культурного рівня широких мас. І саме організаційні здібності є головною вимогою для провідництва. Провідництво в координації постійно зростаючого серед української інтелігенції професійного руху в Америці чекає на

(Закінчення на стор. 4-тій)

Д-р Никола Андрусяк

ПРО НАЗВИ: „УКРАЇНА", „РУСЬ" І „РОСІЯ"

(2)

Олександер Рудницький дальше пише, що при творенні держави Богдана Хмельницького „український нарід не нав'язав до назви „Русь". Богдан Хмельницький називав себе „руським самодержцем" і заявляв, що визволить увесь „руський" нарід по Вислу. Його дорадник і наступник гетьман Іван Виговський своєю концепцією „Великого Руського Князівства" у Гадяцькому договорі саме нав'язував до державної традиції Київської Руси. Саме цієї концепції боявся московський цар Олексій Михайлович Романов, бо Велике Руське Князівство могло відірвати від Московщини руські землі, тобто волості Великого Новгорода й Пскова та „україни" над Окою, де в часі „московської смути" в 1606-07 рр. вибухнуло протимосковське повстання під проводом Івана Болотнікова, якому помагали запоріжці. Але концепції „Великого Руського Князівства" боялися також поляки, бо хоч Виговський пішов назустріч їх вимогам і забрав козацькі полки з Поділля, Волині, Полісся, Новгородеччини й Могилівщини, але при будь-якому заколоті в польській Речі Посполитій козаки могли приєднати до Великого Руського Князівства всі українські й білоруські землі. Тим то польський сойм перекреслив концепцію Великого Руського Князівства в Гадяцькому договорі і цим захитав позицію Виговського серед козаків, що дали себе зловити на пропоновані московським царем вигідніші умови, яких москалі не додержали, коли побачили розбиття серед козаків.

Отже, поняття „України" в пісні-думі про Морозенка таке саме, як у згадці Київського літопису про князя Володимира Глібовича: нарід називав свій рідний край Україною, але провід нав'язував до державної традиції Київської Руси. Навіть в одній думі про Богдана Хмельницького, щоправда також для рими, говориться: „Русин Хмельницький, русин, всю землю волоську порушив". Ті чужинці, що жили поміж українським народом і чули назву „Україна", як от київський римо - католицький біскуп Йосиф Верещинський у 1594 р. та французький інженер Гільйом Ле-Вассер Боплян, що в 1631-48 рр. був на польській службі й вибудував у 1638 р. на Запоріжжі польську твердиню Кодак, називали Україною всі українські землі. Поляки вважали Україною тільки Київське, Брацлавське й Чернігівське воєвідства.

В українські козаки йшли також і білоруські селяни. Тим то в словнику білоруської мови („Словарь белорусскаго наречия", Петербург 1870, с. 656) подає І. І. Носович на обґрунтування свого вияснення (російською мовою), що „Украина — страна, лежащая на пределах, при границе или за пределами отечества или области", такі приклади з білоруської народної словесности: „На украині кажуць жиць хорошо. Поехав на украину". Безперечно, тому, що Україна є поза межами Білоруси, витворилося серед білорусів розуміння України як країни поза межами їх батьківщини чи области.

Але вище наведені приклади з білоруського фолкльору не обґрунтовують вияснення, поданого автором словника, бо в них говориться про нашу Україну, в якій було добре жити, і тому на Україну їхали білоруси. Тільки записувач білоруського фолкльору написав хибно з малої букви „украина", „украину". Отже, слід було авторові словника підібрати інші приклади, а на основі наведених ним додати, що Україною називається спершу земля придніпрянських козаків, а далі всього українського народу. Богдан Хмельницький розумів під „Руссю" Україну й Білорусь, але білоруський шляхтич Константин Поклонський, що був якийсь час запорізьким козаком, виєднав в московського царя дозвіл організувати на Могилівщині козаччину, залежну не від нашого гетьмана, а від царя. Московські грабежі на Білорусі освідомили Поклонського, що йому з москалями не по дорозі; проте він не повернув уже до Хмельницького, а перейшов до литовського гетьмана Радивила, хоч признавався, що він „перед тим мав досить хліба, коли жив на Україні, і знав його пан гетьман запорозький".

Для білорусів, що йшли в українські козаки, могла Україна бути й „чужою"; проте, помиляється Олександер Рудницький, який думає, що згадувані в народних піснях „чужі україни" „могли бути нові поселення на південно-східніх землях України, як також ближчі україни, які при тогочасних засобах транспортації могли справді видаватися далекими, а вже напевно чужими, якщо взяти до уваги осілий характер хліборобського народу і його прив'язання до землі й громади своєї власної „україни". Серед нашого народу Придніпрянщини жила традиція, що він залишив свій рідний степ під натиском кочовиків — половців і татар, і тому, коли знов наше населення почало заселяти степи, то воно не вважало його за „чужу україну". Доказом цього є те, що на місці оселі з княжих часів Лтави заснували поселенці-козаки Полтаву, а в 1700 р. запоріжці виказували свої права на все чорноморське побережжя правобіч Дніпра, доки перед 500 роками сягали границі держави великого литовсько - руського князя Витовта. Наведена Олександром Рудницьким розповідь селянина А. В. Іванова із с. Кабання на Харківщині говорить не про „чужу україну", а про „україну" без селищ спершу, згодом заселювану „вольными гражданами", захожими з Охтирки, Котельви й інших міст. При тому слід було подати, що цей запис подав Яр. Рудницький за хрестоматією Н. Дурново.

Олександер Рудницький закидає історикам „неправильне розуміння історії" „при висноюванні поодиноких місць із староукраїнських писаних пам'яток, де згадується слово „україна", мовбито історикам приходиться часто, як висловився Ярослав Рудницький, „безоглядно таке місце натягати, щоб тільки убгати його в рямки своїх наперед придуманих концепцій". Ніхто інший як Яр. Рудницький, вхопився за пояснення німецького славіста Макса Фасмера, що „анти" це іранська назва й означає „ґренцфольк", а Яр. Рудницький з того вивів, що назва анти — це іранський переклад слов'янського „граничні люди, пограничне плем'я", чи „українни, украінники".

БЕРЕЗЕНЬ — МІСЯЦЬ ШЕВЧЕНКА! НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО КОБЗАРЯ, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ТА СТОЛИЦІ АМЕРИКИ!

Шикаґо закінчує Шевченківський Рік великою Академією

Шикаґо й околиця закінчують Шевченківський Рік, великою Академією в неділю, 11-го березня ц. р. в Авдиторії Лейн Технікел Гайскул (2,300 місць). Програму підготовляє від довшого часу окрема Мистецько - Програмова Комісія Шевченківського Комітету, яку очолює майор Борис Шевченко. На головного промовця запрошено відомого письменника і редактора „Веселки" — проф. Романа Завадовича, а у мистецькій частині виступлять мистці з Шикаґа — пп. Ія Мацюк, Л. Опихана, Т. Борачук та баритон — д-р І. Рудавський, як декляматори творів Т. Шевченка, артисти з Т-ва „Нова Сцена" та молодь зі СУМА і Пласту, а з хорів жіночі: „Чайка" (Борнсайд) і 22-го Відділу СУА, мішані — „Славута" і СУМА ім. Павлушкова та чоловічий „Сурма", які м. і. виконають збірно силою 170 голосів „Заповіт".

В дні Академії вийде Пропам'ятна Книга-Альманах Шевченківського Року багато ілюстрована світлинами з імпрез впродовж Шевченківського Року та інформаціями про них, статтями про Т. Шевченка, про видання, що мають за тему Т. Шевченка в укр. і англ. мовах. Крім цього, як додаток до цієї книги, появиться список організацій і осіб, що зложили до цього часу свої пожертви на Пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні. Редактором книги є проф. М. Семчишин. Зворушаючим приміром жертвенности навіть з-поміж наших наймолодших є останньо дві пожертви з дрібних ощадностей членів Юного СУМА „Одеса" (Осередок ім. Павлушкова), що зложили своїми 10-центовими цеголками імпонуючу пожертву в сумі $50.67 та Відділу ЮСУМА „Броди" (Осередок ім. полк. Богуна), що зложили $9, переслано до Головного Комітету Пам'ятника Шевченка у Вашингтоні. (Одною із найповажніших пожертв є даток п. Станіслава Шаповала (член УГОА), що зложив зі своїх тяжко запрацьованих ощадностей квоту $350.

Протягом місяця лютого зібрано і переслано до Комітету Пам'ятника Шевченкові в Ню Йорку поверх $1,700. Збірка на пам'ятник Шевченкові ще незакінчена, і треба сподіватися, що дальші пожертви впливатимуть від тих громадян і організацій, які ще не встигли зложити свої датки. Почесну Президію, до якої увійшли ієрархи обох українських церков в Шикаґо — Архиєпископ Геннадій і Єпископ Кир Ярослав, п. Іван Дужанський — президент Ліґи АУП і інж. Богдан Білинський, голова Об'єднання У А Організацій, та ген. Іван Омелянович Павленко — найвищий рангою ветеран українських армій в Шикаґо — очолив відомий діяч — д-р Мирослав Сіминович. Президії Виконного Комітету очолює п. Тарас Шпікула — головний радний УНСоюзу. Прибуток призначений на Пам'ятник Шевченкові.

Шевченківський Комітет в Шикаґо.

Дві мистецькі виставки в Ню Йорку

Молода малярка Маргарита Грей - Дядинюк виступила вперше зі своєю індивідуальною виставкою на українському терені. Вона є дружиною сина відомої української малярки Ольги Дядинюк. Хоч сама є американкою, від деякого часу бере участь в українському мистецькому житті. Такий прояв треба привітати. Її виставка відкрита від 18 лютого до 4 березня 1962 р. у залі 64 Відділу Союзу Українок в Українському Народному Домі в Ню Йорку. Серед 50 експонатів находилися декілька рисунків і олій, решта це акварелі, у яких спостерігаємо вияв технічної свободи і барвної живучости. Враження свободи частинно походить і від стилю малярки, тобто від загально вживаного серед американських мистців експресіонізму, який дозволяє на абстрактне узагальнювання і „влегшування" мистецької фактури і тому криє в собі небезпеку деякої дешевости ефектів. Маргарита Грей-Дядинюк у багатьох випадках уникає цієї небезпеки, наприклад в інтимних студіях лісових дерев, у настроєвих зображеннях залізничних станцій або у фрагментах передмістя. В загальному вона показала ліричний талант, що зосереджується на темах щоденного довкілля.

Друга індивідуальна виставка Олександра Климка була відкрита від 4 до 18 лютого ц. р. в залі Українського Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку. Климко виявив себе малярем красвидів в стилі імпресіоністичного реалізму. Цей стиль, подібно як експресіонізм, став тепер у деякій мірі традиційним і дозволяє на оперування знаними ефектами, через що досить трудно видобути в ньому враження оригінальности. Але треба ствердити, що з чисто технічного боку Климко здобув у цьому стилю своєрідне майстерство: він з фаховою легкістю орудує широким мазком і кольоровою плямою, а його барвні гармонії дишуть свіжістю. Очевидно, що бездоганна техніка ще не є всім у мистецтві, а деколи вона навіть може зводити мистця на манівці, спокушуючи до вдоволення зовнішніми ефектами, без великого заглиблення у душу твору, як можна завважити в окремих випадках на цій виставці. Але у такій олійній картині, як „Овочі дикої рожі", що відзначається несподіваною оригінальністю композиційної розв'язки, бачимо можливості мистця в напрямі поглиблення мистецького змісту і осягнення непересічного настрою цілости. Він і добрий аквареліст, хоч деякі „старокрайові" теми збуджують рефлексії сумніву. Зате запам'яталися снігові гірські красвиди в олії, які відтворюють поезію інтимних закамарків природи.

Любомир Кузьма

СССР не впускатиме змоторизованих туристів

Москва. — Совєти повідомили Фінляндію, що в найближчому туристичному сезоні фінські мотористи не матимуть права приїздити до СССР власними автами. Совєтський уряд пояснив ту заборону „відсутністю провірчого персоналу" та „переповненими готелями" в СССР та запевнив, що ця заборона не є ніяким висловом будь-якої неприязни супроти Фінляндії. Фінляндська преса повідомляє водночас, що та заборона щодо змоторизованих туристів стосується всіх закордонних туристів, а не тільки фінляндців. Ту заборону Москва видала „аж до відкликання".

Замість квітів на могилу

Незабутнього ФЕДОРА ДУДКА

складаємо — $10.00 на КоДУС.

КИСІЛЕВСЬКІ і ТКАЧІ

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого Приятеля, Інспектора Школи Українознавства в Нюарку,

д-ра НИКИФОРА ГІРНЯКА

складаємо $10.00 на Українських Воєнних Інвалідів.

КИСІЛЕВСЬКІ і ТКАЧІ

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на Фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 13.

С. Павлишин, Клівленд	$ 10.00	М. Дикий, Шикаґо	1.00
В. Коссар, Вінніпег	5.00	І. Фіґура, Брус	1.00
І. Проць, Ню Йорк	5.00	Я. Гура, Бріджпорт	1.00
П. Чопек, Джерзі Ситі	5.00	А. Гаврилюк, Гартфорд	1.00
Д. Колтик, Міннеаполіс	4.00	А. Головчак, Ню Йорк	1.00
Юсеців, Дженнінґс	4.00	О. Барняк, Олифант	1.00
Д-р А. Балар, Торонто	4.00	М. Іванюк, Сиракюз	1.00
Р. Романишин, Гартфорд	4.00	А. Григус, Ню Йорк	1.00
В. Сов, Гарден Ситі	4.00	Н. Гайда, Савтпорт	1.00
Д-р Г. Щербанюк, Шикаґо	4.00	М. Гречило, Мілвокі	1.00
І. Семущ, Ню Йорк	4.00	Т. Кос, Дітройт	1.00
І. Тарнавський, Піттсфілд	4.00	М. Кошів, Дітройт	1.00
І. Марущак, Шикаґо	4.00	Я. Кубів, Питсбурґ	1.00
Т. Харітон, Дурґамвілл	4.00	І. Крочак, Ню Йорк	1.00
І. Кравчишин, Шикаґо	4.00	М. Креховецький, Лінден	1.00
Г. Райнгардт, Стейплетон	4.00	С. Криховек, Лінден	1.00
П. Дитюк, Ню Гейвен	3.00	Т. Кікцьо, Шикаґо	1.00
Ц. Грицай, Шикаґо	3.00	С. Коцюбала, Йонкерс	1.00
А. Шульга, Дорчестер	3.00	Ю. Крижановський, Філя.	1.00
А. Шевченко, Іст Орендж	3.00	о. М. Лапчук, Дітройт	1.00
В. Миколишевський, Ст. Мішел	3.00	Г. Лизик, МкКіс Рокс	1.00
Ф. Паслон, Сиракюз	3.00	Й. Мартінець, Бруклин	1.00
С. Бляховський, Честер	2.00	Ф. Матлай, Ню Йорк	1.00
Д-р А. Банах, Нюберрі	2.00	К. Марущак, В. Гейвен	1.00
С. Бойків, Нюарк	2.00	Д. Макух, Варрен	1.00
В. Дикой, Фенікс	2.00	І. Овсяник, Олифант	1.00
Прот. о. В. Горохівський, Норвіч	2.00	Р. Оґірчак, Віндсор	1.00
Г. Грицько, Бренґсвіл	2.00	М. Пендак, Вейден	1.00
І. Козак, С. Бенд	2.00	І. Подільчак, Елизабет	1.00
В. Кедровський, Вашингтон	2.00	О. Педяк, Шикаґо	1.00
А. Кемпа, Равей	2.00	Г. Ригайло, Міннеаполіс	1.00
Т. Королишин, Ансонія	2.00	М. Ромах, Кемден	1.00
М. Капіца, Ню Йорк	2.00	В. Ганчук, Ляшін	1.00
Т. Матраль, Бронкс	2.00	С. Скремета, Ковчестер	1.00
Е. Мельничук, Кліфтон	2.00	І. Спендак, Дітройт	1.00
В. Мандзюк, Нюарк	2.00	Е. Швець, Ню Кенсінґтон	1.00
О. Підгайний, Ню Йорк	2.00	В. Садівник, Джерзі Ситі	1.00
Д. Присяжнюк, Варрен	2.00	Н. Сідорський, Філя.	1.00
О. Проскурин, Нюарк	2.00	С. Сідлярчук, Бостон	1.00
Р. Пристай, Рачестер	2.00	Г. і Т. Стельмах, Дітройт	1.00
С. Кобилецький, Рачестер	2.00	П. Сороколіт, Ірвінґтон	1.00
І. Шеремет, Ню Йорк	2.00	С. Стрільчук, Шикаґо	1.00
П. Томашівський, Ню Йорк	2.00	С. Слободян, Філядельфія	1.00
Д. Телезин, Бронкс	2.00	П. Шевчук, Лангорн	1.00
В. Вальчук, Ню Йорк	2.00	П. Серна, Бруклин	1.00
Ю. Ващук, Джерзі Ситі	2.00	К. Сіка, Клівленд	1.00
Я. Закаляк, Лінден	2.00	Й. Сиґур, Вудсайд	1.00
М. Завіський, Боффало	2.00	А. Сисак, Бетлегем	1.00
М. Задойний, Парма	2.00	А. Стахнів, Сіклервіл	1.00
С. Завербний, Торонто	2.00	П. Сукмановський, Ниагра Фолс	1.00
М. Коперюк, Вунсакет	2.00	П. Серба, Вілмінґтон	1.00
Д. Рудий, Рачестер	2.00	А. Клименко, Рачестер	1.00
І. Стратчук, Вест Гейвен	2.00	А. Трусяк, Шикаґо	1.00
М. Техловець, Норвіч	2.00	К. Дидинський, Філя.	1.00
М. Головчак, Джерзі Ситі	2.00	С. Ференц, Джерзі Ситі	1.00
Ю. Навроцкий, Квінс Вілл.	2.00	М. Міц, Стов	1.00
А. Феданко, Бінґгемтон	2.00	Н. Фецак, Плейнс	1.00
І. Микитка, Едісон	2.00	М. Монастирська, Аліквіпа	1.00
П. Гусак, Бавнд Брук	2.00	О. Парфанович, Джерзі Ситі	1.00
П. Барчинський, Хуля Віста	1.00	М. Політило, Геркімер	1.00
А. Балько, Клівленд	1.00	В. Лецин, Овіґо	1.00
В. Бурак, Гартфорд	1.00	А. Филипович, Шикаґо	1.00
В. Боднарський, В. Істон	1.00	І. Чопко, Філядельфія	1.00
М. Валанчук, Шикаґо	1.00	Л. Шумило Дітройт	1.00
Й. Бороський, Нюбурґ	1.00	М. Сава, Філядельфія	1.00
Е. Шиндичук, Скарборо	1.00		
М. Чапля, В. Гейвен	1.00	Разом	$ 240.00
М. Чайковська, Монтреал	1.00	Раніше проголошено	$ 3,612.04
И. Дрозд, Маямі	1.00	Разом	$ 3,852.04

Організація Українських Націоналістів

ділиться сумною вісткою,

що в неділю, дня 4-го березня 1962 року відійшов у Вічність

†

ЧЛЕН ОРГАНІЗАЦІЇ

Д-Р НИКИФОР ГІРНЯК

бувший Отаман УСС.

ЗАКЛИКАЄТЬСЯ ВСІХ ДРУЗІВ З НАЙБЛИЖЧИХ ОКОЛИЦЬ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У ПОХОРОННИХ ОБРЯДАХ.

Родині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

„Посланіє" — новий монументальний твір Антона Рудницького

Мішаний хор „К о б з а р" у Філядельфії закінчує готувати новий репертуар для серії концертів під мотто „Кобзар" — Кобзареві, тобто закордонний український хор — Тарасові Шевченкові, а ще ширше беручи: українці — своєму національному Пророкові.

Зорганізований у 1953 році хор „Кобзар" наближається до десятиріччя свого існування з гарними успіхами. Філядельфія, Трентон, Питсбург, Ню Йорк та багато інших міст оплескували його виступи, а в різних країнах вільного світу українці мають змогу слухати хор з чотирьох довгограйних платівок, випущених Правлінням хору. Тепер очолює Правління Володимир Жилавий, секретарює пані І. Ільницька. Є відомості, що кілька платівок „Кобзаря" були переслані в Україну.

Щосезону „Кобзар" виходить на сцену з новим репертуаром. Це не дається, очевидно, легко. Особливо, коли взяти до уваги, що понад 80 хористів — це домашні господині, робітники, службовці. Тим часом навіть в період літніх вакацій „Кобзар" не робов перерви. І ось розучування нового репертуару добігає кінця. Легко сказати „добігає кінця"! За цими словами криється півріччя напруженої творчої праці, багато проб, переписування нот, розучування сольових партій, безкоштовні — і не раз із прикрощами — звільнювання з щоденної праці, сотні товариських об'їздів тих „щасливців", які мають власні авта, щоб підвезти на пробу хористок і хористів...

Зате: всі твори нової програми „Кобзаря" справді „прем'єрні": чи це буде „Хустина" Ревуцького, чи Надененка „Закувала зозуленька" та інші, а вже справжньою подією в українському музично-вокальному житті напевно буде перше виконання нового твору незмінного диригента „Кобзаря", талановитого композитора Антона Рудницького: „Посланіє" на слова Тараса Шевченка. Ця монументальна кантата з чотирьох частин займе усю другу половину концерту на закінчення Шевченківського Ювілейного Року. В „Посланії" беруть участь три солісти: Марія Мурована, спеціяльно запрошений відомий оперовий співак Лев Рейнарович та молодий талант - челіст Доріян Рудницький.

Після першого переслухання кантати на пробі „Кобзаря" можемо сказати, що дотепер українське вокально-музичне мистецтво на Шевченківську тематику ще не мало такого монументального, хвилюючого, з суто-українським звучанням твору. Це справжнє Посланіє Шевченка — духовного батька української нації — до своїх земляків і мертвих, і живих... Багатством інтонацій і незвичайним, справді с т е п о в и м розмахом вражає виконання хором і солістами частини „Послания", що гримить як попередження України ворогові: „Настане суд!"... Дуже цікаві переливи різних хорових партій в частині „Нема на світі України, немає другого Дніпра"... — лагідно-сумовиті, ніжні жіночі голоси... Технічно дуже складна фортепіянова павза, після якої звучить могутнє „Учітеся, брати мої" в блискучому виконанні Л. Рейнаровича, підхопленого хором, що розвиває далі і далі цей мотив, один із найважливіших мотивів творчости Тараса Шевченка.

Кантатою „Посланіє" Антін Рудницький поклав нову чудову квітку до нев'янучого вінка українських пісень, — слави України, як сказав Тарас Шевченко. Цей твір нашого видатного композитора є справді достойний пророчих Шевченкових думок, надій, сподівань і вимог до нас — в Україні і поза Україною сущих.

Як випадковий слухач на пробі „Кобзаря" кантати „Посланіє", я дозволю собі висловити побажання хорові: випустити по змозі скорше платівку з „Послания", щоб його міг чути кожний. Нехай цей твір гримить у всіх кінцях світу — до нас, до друзів і до недрузів нашого великого народу.

Леонід Полтава

Хроніка УВАН у ЗДА

1. Вийшов з друку і розсилається передплатникам черговий випуск „Аналів УВАН у США", ч. 27-28, присвячений новітній історії України. Випуск містить статті членів Академії і американських та европейських учених, що цікавляться проблемами Східньої Европи та України.

2. У Голляндії у видавництві Мутон закінчується друкування збірника англійською мовою, присвяченого Шевченкові. Збірник містить статті Д. Горняткевича, П. Зайцева, Ю. Лавріненка, В. Міяковського, П. Одарченка, В. Ревуцького, Ю. Шевельова та М. Шлемкевича.

3. Закінчено розміщення Музею - Архіву і Бібліотеки УВАН у ЗДА на другому і третьому поверхах будинку Академії. Закінчується каталогізація книжок. В Бібліотеці систематично виставляється нові книжки, що з'явились у вільних країнах світу.

4. Продовжується збирання грошей на покриття боргу за будинок Українському Народному Союзові та прихильникам Академії, які дали їй безвідсоткові позики. Сума боргу ще сягає дол. 28,000 після виплати позики банкові „Самопомочі" в Ню Йорку. Управа Академії висловила подяку Ю. Архіпову та Ф. Бульбенкові, які свого часу взяли цю позику на своє ім'я.

5. Від Українського Академічного Товариства „Зарево" одержано пожертву на будинок Академії в сумі дол. 100, які були зібрані серед студентів і передані під час урочистого відкриття будинку.

6. В лютому 1962 року одержано пожертви від таких осіб та організацій: С. Бервицький (Ню Йорк) — дол. 101, О. Буревій (Ню Йорк) дол. 100, М. Нешта (Ню Йорк) — дол. 100, Союз Українців - Самостійників у Канаді (Едмонтон) — дол. 100, Об'єднання Українців у Вашингтоні — дол. 50, Т-во Приятелів Української Культури у Портленді, Орегон, — дол. 25, О. Соловей (Міннеаполіс) — дол. 25, Т. Кобзей (Вінніпеґ) — дол. 20, В. Приходько (Дітройт) — дол 15, Д. Янковський (Міннеаполіс) — дол. 10, К. Йоркевич (Флорида) — дол. 10.

Пасейк в етері

Пасейк, Н. Дж., перший заговорив рідною мовою до українських громад на етері радіопрограми Петра Мельника з Ню Йорку.

В неділю 11 лютого українська громада в Пасейку щиро вітала як гостя керівника українських р а д і о п ередач П. Мельника, який не пожалів свого труду заінсталювати в Українській Централі радіову надавчу апаратуру, щоб передати українській спільноті інформацію про культурні здобутки нашої громади. Вже о годині 8 вечора з'явилися в Централі всі представники громадських і політичних установ на чолі з головою УКК пані Марією Стефанів. Прибули на цю імпрезу з управи міста комішенери, а також гості з Нюарку та околиці. Точно о годині 9-ій п. Мельник привітав запрошених гостей, та учасників радіопрограми. Участь у програмі брали: оркестра п. Гірняка, хор „Боян", дир. П. Костишин і хор „СУМА", дир. П. Глинський.

Промовляли в радіо: про культурне життя організацій і школу українознавства — голова УКК — п-ні Стефанів, від управи міста комішенер п. Зігендорф і заступник мейора — п. Столярік; від хорів П. Глинський, та від Української Централі — п. Хомко. Промовляв і п. Мельник, дякуючи присутнім за участь. Публіка винагородила його рясними оплесками.

Ми бачимо, що п. Петро Мельник поставив собі за ціль бути посередником за допомогою живого слова між українською спільнотою. В його радіопрограмі ми чуємо рідну мову, рідну пісню і музику, за якими так наша спільнота тужить, ми чуємо в нашій мові новини з церковного, громадського та політичного життя. Українське громадянство повинно вповні співпрацювати з цією програмою. — Пасейк започаткував, яка громада буде наступною?

Осип Клисяк.

Напруження у Франції зростає до шпилю

Париж. — Настрій напруження у зв'язку з одного боку з кінцевою стадією переговорів із альжирсько - арабськими націоналістами, щоб закінчити близько 8-річну війну в Альжирі, — з другого боку у зв'язку з посиленою терористичною акцією Тайної Військової Організації, зростає до шпилю, — стверджують всі паризькі часописи. П'ять альжирсько - арабських діячів, членів тимчасового уряду Альжиру, у проводі з віце - прем'єром того уряду Белькацемом Крімом прибули вже до Женеви, звідкіля швайцарський уряд гелікоптерами перевіз їх до відокремленої оселі, де відбуваються останні мирові переговори. На чолі французької делеґації стоїть знову міністер для справ Альжиру Люї Жокс. Тим часом на передмісті Парижу вперше в історії тієї терористичної акції автотерористів загородило дорогу автові, яким їхали два штабові старшини, один полковник і один майор, з авта вискочили три молоді люди й обстріляли з автоматів старшин, обох їх зранивши, після чого втекли. Це перший випадок плянового атентату на активних старшин у Франції. З свого боку поліція посилила боротьбу проти терористів. Арештовано голову французької комбатантської організації, посадника одного містечка, власника високих військових відзначень. Викрито один великий склад засекреченої зброї. Арештовано шістьох студентів Інституту політичних наук. Газети зняли крик з приводу поважного насичення рядів терористів недолітками. Водночас не припиняється хвиля терористичних актів в Альжирі.

ЧИ ПОТРІБНА ПРОФЕСОРСЬКА АСОЦІЯЦІЯ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

здібних, амбітних і чесних громадян доброї волі, з великим знанням і престижем.

Загальний зріст професійної організованости в Америці, без сумніву, приведе до цілковитої ізоляції також тих науковців українського походження, які відчужилися від суспільства, а особливо від народу своїх предків. Вони стали незнаними й нецінеными збоку однокровних братів, не зважаючи на свої нераз великі наукові осяги. Дуже мало з них може діждатись якогось міжнародного признання, особливо ще за життя.

Живемо в другій половині 20-го століття, коли розвинулася дуже велика наукова конкуренція. Що ж буде в недаленім уже 21-ім столітті, тоді, як нинішні студенти схочуть бути знаними науковцями. Самого знання і осягів без підтримки не вистачить. Чи не варто завчасу триматися кріпко своїх майбутніх звеличників, щоб не лишитись забутим ученим, зайдою на чужому культурному подвір'ї? Зайд ніхто не любить, ані свої, ані чужі...

● З Білого Дому повідомляють, що президент Кеннеді 14-го квітня буде приглядатися маневрам Атлантійської фльоти, що відбудуться коло узбережжя Каролайни. Покищо не є відомо, на якому кораблі буде Президент, який прибуде на корабель 13-го квітня, де і переночує. Морська піхота має запрявляти висадку на беріг.

Зі спорту

ЗГАДКА З МИНУЛИХ ЛІТ

Це вже є загально відомою тайною, що „Тризуб", як в казці говориться, має подвійне обличчя. Одне, що сміється, друге, що плаче. Одна професійна дружина з Мандкіні, Штеккером, і т. д. плюс два змагуни українського походження з Південної Америки, та дві аматорські дружини чисто українського складу.

І це друге обличчя плаче та ридає. Не мова в тому, що минулий тиждень закінчився для „Тризуба" невдачею на цілій лінії і обидва обличчя сльозили. Часом незаслужена програ (як це було з Інтер-Ітелісне) або побіда (з Готою) — це справа круглого мяча та спортового щастя.

І тут ми пригадуємо собі, що в половині п'ятдесятьох літ аматорський „Тризуб" дійшов до чверті, а потім до фіналу за чашу ЗДА. Змагуни? Тільки один, покійний Фрайманіс, був платним.

У відсутності змагань професійної дружини, що грала і виграла змагання з доброю дружиною Португальців у Нюарку 3:1, пішли ми поглянути на наших аматорів з мейджор дивізії. Тих самих, що два чи три роки тому здобули мистецтво. На грище противник виставив 11 змагунів плюс двох у запасі. А „Тризуб", всього вісім. Правда, за чверть години добіг ще зрекрутований і дев'ятий, але це не врятувало від високої прогри 7:1.

Може кому і невідомі правила ФІФА, але вісім — це є мінімальне число, що з ним суддя може допустити дружину на грище. Тут ставиться питання, чи тільки у профі заступається гідно українське ім'я?

Бо раніше, — це були ветерани як д-р Павлічка, Гарасим, Марчук, браття Чижовичі, Куделко та інші. А тепер, чі, Куденко та інші. А тепер, ди не можна набрати 11 змагунів? Чи ми, як американці про себе пишуть, не замериканізувалися вже настільки, що стали нацією глядачів? І де тут причина, в нехіті до спорту громади, чи в недбальстві проводу? Щоб доповнити цей невеселий образ, скажемо, що, на жаль, програла також і наша дружина учнів на виїзді, що грає в першій дивізії з Норріставном 4:3.

Ф. Лукіянович

● З Гельмштедту у Західній Німеччині до Західного Берліну прибула нова американська бойова формація силою 1.500 вояків почерез широку на 110 миль східно - німецьку територію. Сніговія і поганий шлях припізнили прибуття вояків до Берліну на 2 години.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори.

НЕДІЛЯ, 11-го БЕРЕЗНЯ 1962:

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 251, в год. 11:00 перед пол., по великій Службі Божій, в залі церкви св. ап. Петра і Павла, при W. 7th St. Подається до відома членів, що на майбутнє Збори відбуватимуться кожної другої неділі місяця, в вищезгаданому часі і місці. — На Річних Зборах Т-ва в дні 14-го січня ц. р. обрано слідуючу Управу на 1962 р: В. Козир, предсідник, Т. Шмагала, фін. секретар, Ф. Венько, касир; Я. Кравчук, рек. секретар. Контрольна Комісія: В. Гавриляк, В. Ліщук і П. Кореневич. Заступником предс. обрано І. Юнича. В дальшому подається до відома, що на Місячних Зборах в дні 11-го лютого обрано 2-ох делеґатів на 25-ту Конвенцію УНСоюзу, а саме: Т. Шмагалу та Я. Кравчука, а на їхніх заступників: В. Козира і Ф. Венька. — Проситься членів вплачувати свої вкладки точно, на Зборах або через почту, найдалі до 25-го кожного місяця.

НЮАРК, Н. Дж. — Побір місячних вкладок Б-ва св. І. Хрестителя, Від. 76, в Українській Централі, при 180 Вільям вулиці. Пригадуємо довгуючим членам, щоб вплачувати свої залеглі вкладки, бо кілька місячна проволока, наражає Управу на великі труднощі, а в дальшому на суспендування членів. — В. Салабун, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го БЕРЕЗНЯ 1962:

PHOENIXVILLE, Pa. — Звичайні Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Від. 321, в Українській залі. Управа просить про численну участь з огляду на вибір делеґата на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. — Управа.

ДІТРОЙТ, Миш. — Квартальні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 75, в год. 1:00 по пол., в залі УНДому, при Мартін вул. Проситься членів прибути на Збори та заплатити свої членські вкладки, а довгуючих — вирівняти залеглості. Подаємо до відома, що на попередніх місячних Зборах обрано делеґатів на 25-ту Конвенцію УНСоюзу та їхніх заступників, а саме, делеґати: В. Верещинський, В. Чмир. Заступники: Д. Лелюх, А. Наконечна. Далі подаємо склад Управи на 1962 рік: Д. Лелюх, предс.; П. Рогатинський, заст.; В. Верещинський, фін. секр.; П. Павлик, кас.; О. Леськів, рек. секр. Контр. Комісія: І. Нагорняк, голова, В. Зубор і А. Наконечна, члени. Делеґати до УНДому: І. Ступецький, І. Ващук і В. Зубор. Делеґати до УКК обрано П. Рогатинського.

ПОНІҐСТАВН, Огайо. — Місячні Збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 230, в год. 3:00 по пол., у своїй залі, при 914 Franklin Ave. Проситься прибути на Збори обов'язково з огляду на справу 50-літнього Ювілею нашого Відділу. — М. Ворожбит, рек. секр.

Нова професійна організація в Едмонтоні

В Едмонтоні засновано відділ Українського Лікарського Т-ва Півн. Америки, — єдиної у вільному світі професійної організації українських лікарів, фармацевтів та дентистів. Основуючі Загальні Збори відбулися 17 лютого у ресторані „Рові". Їх скликав д-р Микола Залеський у порозумінні з головою Т-ва д-ром Р. Сочинським з Ню Йорку, який мав приїхати на збори, на жаль, не міг. Присутніх на зборах було 9 осіб, вісім лікарів та один фармацевт. Предсідником був д-р М. Залеський. Він вияснив необхідність існування цієї організації та користі для членів. Едмонтонський відділ має обіймати Алберту, Британську Колюмбію та Саскечеван і буде найбільш на захід та північ положеним відділом Т-ва, якого організаційна сітка вже обхопила цілий континент — ЗДА та Канаду.

Згідно з правильником Т-ва вибрано одноголосно тричленний виділ, а саме: голова — д-р Мелетій Сніґурович, секретар д-р Марія Кейван, скарбник — мгр Олена Стадник. Контрольна Комісія: д-р М. Залеський і д-р В. Іванець.

До найближчих плянів на майбутнє входить поширення організації тут народженими лікарями і збирання матеріялів про перших лікарів українців та лікарів суспільних діячів у західній Канаді. Плянується також товариську вечірку для членів та їхніх родин.

М.А.К

Британський парлямент затвердив військову політику уряду Мекміллена

Лондон. — Британська палата громад затвердила 330 голосами проти 223 військову політику уряду, з'ясовану у Білій Книзі, яка недавно появилась. Внесок соціялістичної Партії праці на висловлення недовір'я урядові Геролда Мекміллена відкинено 312 голосами проти 226. Найбільш атакували консервативний уряд за продовжування атомового зброєння речник Партії праці в ділянці закордонної політики Геролд Вілсон і заступник голови партії, Джордж Бравн. Вілсон, покликуючись на свої відомості, отримані під час недавнього перебування у Вашинґтоні, твердив, що американські керівні чинники не прив'язують взагалі великої ваги до британської атомової потуги, яка є базою військового плянування уряду Мекміллена. Міністер оборони Геролд Воткінсон, навпаки, твердив, що американський секретар оборони Роберт Мек-Намара високо шанує британську атомову зброю, а міністер летунства Пітер Торнікрофт вказував на нові британські бомбардувальники ТСР-2, здатні перевозити атомові бомби, як одні з найшвидших і найдосконаліших машин у світі. Англійські соціялісти невдоволені тим, що Англія ніби замало співпрацює з НАТО та старається стати незалежною атомовою потугою, не маючи для цього даних і нехтуючи фактом, що на европейському континенті вся атомова зброя знаходиться в руках і під надзором американців.

ТАРЗАН, ч. 4802. Дігнали ґо рилу!

'WE HAD STARTED BY HUNTING LIGHT GAME,' SAID JUNE. 'BUT CHARLES WANTED SOMETHING BIG--SOMETHING DARING--'

'OUR HUNTER, JOHNSON, WAS CONSTANTLY ON THE ALERT--AND FINALLY HE DISCOVERED THE SPOOR OF A GORILLA!'

'WE TREKKED FOR HOURS UNTIL OUR QUARRY WAS APPREHENDED—NEVER BEFORE HAD I SEEN SUCH A HIDEOUS BEAST!'

— Ми почали полювати на малу д и ч и н у. — сказала Джюн. — Але Чарлз захотів чогось більшого... Ч о г о с ь сміливого...

— Наш к е р і в н и к ловів Джансон постійно був на сторожі... І вкінці найшов сліди горили.

— Ми слідкували чотири години, поки не затрималася наша намічена жертва... Ніколи давніше я не бачила такої огидної тварюки!